

USKRŠNJI PRILOG

„BEOGRADSKIH NOVINA“

Br. 96.

Nedjelja, 8. aprila 1917.

Godište III.

Milan Ogrizović:

Naša mala Ljerka.

Ona mi sjedi na koljenu; mi gledamo s našeg prozora zapadno nebo. Tamo su još uvijek oblaci plavi, dugački, a sve se više prevlače tamnim sijerkom predvečerja — kao nekom tugom. Tugom za zlatnim, grimiznim, velikim suncem, što je za goru zašlo. Meni se čini, da čujem tihani šum onih oblaka; da razabirem daleke zvukove: romon vječnog pregaranja...

A mala je Ljerka vesela. Smiješeći se čavrlja onim svojim nerazumljivim djetinjim jezikom, cvrkuće kao ptiče i hoće malim ručicama da dohvati daleke oblake. Sjaju se njezine očice — plave i mile; to su oči njene majke.

Sad me je pogledala, kao da me hoće nešto pitati, a ne zna, a ne može. I kako se sve više spušta tišina sutona, u moju dušu ulazi neka svijetla dragost kao titraj lijepe a davne zrake. Budi se s dna duše nešto zamrlo, zapretano. Uskrisavaju zakopane sanje, što ih je nekad u nesvjesnoj sreći spjevala duša i ostavila u dubini. Dižu se sanje, titraju, šume — žive onim svojim dragim životom, u kojem se stapaju prošlost i budućnost, životom priče. I ovile su me svega; potpuno osjećam sam sebe, osjećam da sam jedno s njima i s onim zapadnim nebom. I sanje su kao oni oblaci: plave i tamne. I prevlače se tugom kao i oni. Tugom za velikim, grimiznim, zlatnim suncem!

Gie, jedna se sanja odvojila od svijta i stala preda me ko slika iz daleke budućnosti:

... Mi smo u istoj ovoj sobi našoj, ovako uz prozor — baš kao i danas — ja i mala Ljerka. Ne mala, ona je već velika. Narasla je, uozbiljila se. Njezina je kosa bujna, oči izrazite i još uvijek onako jasne, plave — kao u njezine majke. Na licu rumen i svježina i miris čiste djevičanske duše. Isto cvaki tužni suton kao i danas. Naslonil: smo se na naš prozor i gledamo nijemu igru oblaka na zapadnom nebu. Šutimo dugo, a onda će ona porumenivši malo:

— To mi još nisi pričao... To, kako si je zavolio?... Kako si joj prvi put kazao, da je...

— Da je ljubim? Tvoju majku? A zašto bi ti htjela, da to znaš?

— To mora da je lijepo...

— Lijepo, i... čudno! Kad dolazi, tako je divno, da čovjek kasnije jedva može da obnovi u duši te časove. I onda, kad ih obnovi, još ne zna, da li je vjerno; nije li to možda poslije spjevala duša sjećajući se svega. I naj-ljepši užitak, kad ga hoćeš spomenom da uhvatiš, bježi,

nestaje ga. On se ne da upamtiti, on se tek osjeća, kao topli rez u duši. Kako da ga vratiš?

— Ipak, ja bih tako rado čula. Bar nešto.

— Sve ću ti reći: cijelu sliku, kako mi je ostala u duši urezana zauvijek i kako je sjećanje može da rasvijetli. Samo se bojim, da više riječi nemam za nju. Riječi su ti dijete moje, tvrde, opore, obične i mrtve, a sanje i doživljaji duševni tako su fini, drhtavi, nečujni i živi — kao oni oblaci. Bojim se, da će riječi porušiti sliku.

— Pokušaj! Ne ću ti paziti na riječi. Gledat ću ti oči.

Musliman iz Kosovske Mitrovice.

Ivanjica, Moravica most sa crkvom (okrug čačanski).

I ja sam pogledao nju. Prvi put sam osjetio, da moja Ljerka nije više dijete. Zato sam nastavio mirno:

— Kad smo se napokon našli samj — sam kao dva samotna šumska puta u predvečerje — šutjeli smo dugo. I sve je oko nas šutjelo, tek je jesenje lišće pokatkad lagano padalo na zemlju. Sunce je naginjalo zapadu. Ona je disala jače. Vidim još i sad one grudi, kako se lagano dižu i opet spuštaju, a iz njih se izvija neznani, nesvjesni uzdah. Nije me gledala već rumenila i blijedila. To je bilo teško i — tužno. Htio sam da nešto kažem. Htio sam joj reći, da je ljubim, kako još nikad nikog nisam ljubio, i kako... Ah, dijete moje, to ti je tako teško reći. Bojiš se, da će te glas izdati, da će ove riječi nekako drukčije zazvučiti, da ne će moći kazati sve, da će pomutiti ovaj čas...

I — ne znam ni sad pravo, kako je to došlo. Ne znam, kad sam joj uzeo obje ruke, privukao ih sebi, samo se dobro siećam, kad joj je glava pala do mog srca i kad mi je ko tajinstvena mirodija zamirila njena kosa. Kano da su zazvonila zvona! Ta draga glava prvi put je na mojim grudima. Kao da ne vjerujem: Podignem je s obje ruke, da potražim usne — na prvi cjelov. Prvi! Dijete moje! Nijedna ruža nije tako mekana, nijedan napitak tako plemnia. Niti ga pravo ne osjećaš na usnama, a već s njega zastruji cijelim tijelom topli, drhtavi srh, oči se stanu cakliti, kano da će kanuti suza, a ruke pritištu i grle jače. Nikad prije nečuvena glazba zazuji u duši.

Sunce zalazi. Tako koji čas u slatkoj zaboravi. I vječnost bi se činila kao čas... A onda..., zastanem i smrknem se.

— A onda? — smrkнула se i Ljerka.

— A onda je nastao mrak.

— Kako?

— Odjednom! Dok sam već htio hvaliti Višnjoj sili za taj užitak, za taj jedan čas, najednom me kao u mozgu nešto presjeklo. Svijetle je zrake nestalo. Javila se — zašto baš sad? — javila se jedna misao. Je li moja? Je li mi je tko prišaptao? Ali ja sam je čuo — svaku riječ! Kano da mi se netko iz moje nutrine podrugivao: Ti je — ljubiš? Ti je uistinu ljubiš? I ti vjeruješ, da je to ljubav? Ne vara li taj čas i tebe i nju? Niste li obojica u službi neke surove sile, koja vam se smije? Nije li to sve varka, praznina... titraj neke zrake... ludost?

— Ne ja! To je samo prolazilo mojom dušom kao daleka grmljavina. Proklinjao sam tog zloduha u sebi, što mi je pomutio moju prvu i najveću sreću. Baš u taj čas... Ili je za to bila tako kratka, što je bila tako velika?

— A mati nije opazila te promjene u tebi?

— Nije. Ona je i dalje nepomično, kao da spava, počivala na mojim grudima. Mora da je uživala, jer su joj uzdasi bili tako sretni. Ja sam silom tjerao svoje mračne misli i cjelovima gušio onaj glas u sebi. Neprestano sam joj cjelivao kosu i vrat. Ali — žalac je ostao. I poslije — svaki put: iza svakog cjelova, iza svakog zagrljaja. Počeo sam se prinčavati na nj, on mi je ostao vjernim pratiocem u sve moje dane s tvojom majkom. Napokon je zašlo sunce. Mi smo pošli jedno uz drugo mirno, zamišljeno. Zašli smo medju ljude, u život... Ja sam zaboravio sve. Samo ovako, kad dodie koji dan, da mogu gledati zalaz sunca i čekati beznadni sućon, javi se ovaj spomen na moju prvu sreću i bol... Možda ti je ne bi ni kazao, da danas nije tako tužno zalazilo sunce.

Gleda me moja Ljerka. Gleda me nepomično. Sasvim se duboko zamislila. Njezino lice poprima oštrije crte. Ondje pod okom kano da se javlja brazda, brazda bola. Zar je i ona proživjela u sebi moju sliku?

Ne, nije sasvim, jer — opet se naglo razvedrila i zagrlila me: „Ali kad ste se — zar ne? — uzeli i kad ste bili sasvim svoji — pa kad sam ja došla medju vas — onda se sve to zaboravilo — zar ne?“

— Da! — rekao sam suho.

A iza zavjese, odakle je neopažena slušala, izašla je ona — majka njezina. Ustao sam i uzdrhtao. Mi padamo u naručaj pred djetetom našim... i — plačemo tiho.

Čudi se naša Ljerka. Zašto plaču? Zašto plaču?

I tura svoju veselu glavu medju nas kao sunce.

Sanja je uminula. M a l a mi Ljerka u krilu zaspala. Na zapadnom nebu nema već ni jednoga oblaka. Spustio se mrak...

Car. i kralj. okružno zapovjedništvo u Kos. Mitrovici.

Bora Stanković:

Gjurgjev dan.

Čledam živu, tesnu ulicu, ogradjenu visokim zidovima, s velikim kapijama i razgranatim drvećem, koje se pruža, te je kiti zelenilom. Slušam viku drugova, gde me zovu, da idemo na reku i sečemo zelene vrbe. Vidim majku, kako pogurena ide po bašti i bere razne trave, pa sve to s uskršnjim jajem i srebrnom paricom meće u čanak vode pod bokor ruža.

Sutra je Gjurgjev dan!

Veče. Na nebu sija mesec, a ja sedim na pragu i pratim njegovo jurenje preko oblaka. Prosula se ona slatka, puna čežnje, mesečeva svetlost, te sve obasjala i obavila mekotom i snom. Drveće, senke, šuštanje lišća, cvrčanje popaca, sve to klizi, brui. Sa ulice se čuju glasovi i bat koraka. Po neko zapeva, glas mu se prostre, razastre na sve strane i polako, drščući, utone u ovu slatku, tihu, večernju tišinu!...

U ranu zoru budi me mati. Onako sanen i razdragan jutarnjom svežinom idem u baštu. Tu, medju cvećem, ispod ruža, stoji voda, a po njoj pliva crveno jaje, zdravac,

dren i druge lekovite trave. Svlačim se i kupam. Pucnji i veseli glasi prolamaju jutro. Okolina, a naročito rečna, ječi od pucnja pušaka i usklika. Tamo, u reci, svaki se kupa. Jer ko se tada — na Gjurgjev dan, u jutru, pre sunčeva izlaska. — okupa, biće cele godine zdrav ko dren čije lišće, tada nabacano, pliva na vodi...

Pošto se okupah, zadjoh po bašti i otpočeh da berem cveće, koje će mati sa svećom, odneti na očev grob. Medju ružama opazih poveći zemljani sud — „ćupče“, pokriveno lišćem.

— Šta je ovo, nano? pitam, a već sam se sagô i dižem maramu, kojom beše pokriveno.

— Ne, ne! Ostavi sine, to je mantaša.

Polako dodje pa i prodje podne. Seo sam blizu prozora i uzeo da čitam. Iz bašte duše vetrić. Od jednom čuh kikut, trgoh se i pogledah, a ono bašta puna komšiskih devojaka.

Skupile se oko onog ćupčeta. Sve lepo obužene: na glavi im bele, kô sneg, marame-šamije; tesni jelečići pripili

Razvaline Sopoćana.

Б
И
Л
И
О
Т
Е
К
А

mi se za oble grudi, šalvare široke, lepo nabrane na bore; rukavi od providnih košulja takodje široki, te se iz njih slobodno pomalja bela, obla puna ručica... Neke sele u travu, druge kleknule oko cveća, a treće uzele lišće i njima pucaju, te tako kušaju vernost i ljubav svojih dragana.

Nagoh se na prozor.

— Šta ćete? pitam ih.

— Ta sad ćemo vaditi mantafu. Znaš li, da i ti imaš? Metnula je „ona“.

— E?! i nagoh se jače k njima.

— Jes, jes! povikaše one, — znamo čak i kakve su njene kite. Njene su vezane crvenom vrpcom i u svakoj ima po jedna lala.

— A vaše?

— E, to ti ne treba da znaš? Nego hajde probudi tetku!

— Dobro, dobro! A smem li i ja tamo medj vas, da dodjem?

— U tvom je dvoru, pa možeš!

I odoše iz bašte u dvorište. U čas počеше dolaziti i ostale iz cela komšiluka. Žene, devojke, devojčice, deca, sve to dolažаше, tiskaše se oko bunara, biraše bolja, hladovitija mesta ispod velikog đuda i kajsije, koji behu

odmah do bunara. Kako koja dodje, izvadi vode iz bunara, umije se, polije bosa noge, zatim brišući lice „boščom“ seda u hlad i čereta sa oštalima. Žagor se sve više dizaše. Smeli, klicanje, ugušen pekokor usled jaka stiska, slatko, strasno kikotanje i tiho šaputanje — sve se to dizaše, brujaše i gubljaše u svetlom žarkom danu, čija jara treperaše u vazduhu.

Kad se sve iskupiše, dodjoše njih nekoliko te probudiše mater. Jedna donese vode, druga joj namesti šamiju, treća je poli i ubriša peškirom. Zatim je izvedoše tamo medju njih i posadiše u sredini. Posle donesoše ono „čupče“, pokriše velom jednu devojčicu i dadoše joj ogledalo, te počе vaditi iz „čupčeta“ kite.

Tek što da počnu, dodje i „ona“. Visoka, puna. Crna joj kosa u dugim kurjucima pada niz ledja. Oči velike, crne i pokrivene dugim, tamnim trepavicama; usta mela, puna, nabubrela, ali ne crvena već tamnorujna kao od velike vatre, oparena, pogorela. U jelečetu od plave svile, šalvarama od djizije, bosa u nanulama, s blagim i milim osmehom, dodje i sede baš do moje matere.

I otpočе se mantafa. Moja mati prvo je izgovori na turskom jeziku, pa je onda prevede na srpski. Sama mantafa na turskom jeziku kratka je, u stihovima, ali u

Vašar u Valjevu.

Vranju žene prevodeći je na srpski oduže je, iskrite, i same dopune. Prvo se izgovori mantafa na turskom, onda se izvuče kitta, i onoj čija je, kao u nekom prevodu, kazuje se: mantafa.

Otpoče.

„Ja ne znam šta mi je! Otkad te vidih, svet mi je pesan. Uzalud igra, pesma i veselje, uzalud sve! Dodji, dušo, ili podji pored pendžera, da te vidim, osetim miris tvoje kose i sagledam sjaj tvojih očiju. Ah, devojko moja! da znaš kako te volim i ginem za tobom! Draža si mi no rodjena majka i sestra moja, milija mi je tvoja tanka polovina i ravna snaga, no sve blago stambolsko! Dodji doveće ili lupi na kapidžik, baci mi makar kamen preko zida, te da ga metnem u nedra i ljubim... Oh dodji, dodji i javi mi se!“

Devojčica, pokrivena velom, zavuče ruku u ćupče, pomeša i izvadi jednu kitu. Sve se nagnuše da vide, čija je. Zaplamtelih obraza, pognute glave, pruži jedna ruku i uze kitu.

— A čekaj! ... poviče jedna starija žena i poče je peckati. — To li ti svako veče, kad se vraćaš s njive kući, prolaziš onamo, a?

— Ama teto! promuća siroto devojče i pogleda je pogledom punim molbe.

„— — — Zašto mi srce cepaš? Ne smeji se na drugoga, ne gledaj ga, svest mi se gubi! Tako mi Boga, zakukaće kukavica nad našom kućom... Reci mi, pogledaj me, nasmej se, te i ja da vidim biser tvoj, da i mene ogreje sunce tvojih očiju. O devojko! zašto me ubijaš?! Majka moja plače, plače ona, a ja venem. Kažem ti: ubila si me! Nemoj! tako ti duše, tako ti milošte materine, nemoj, devojko, ne okreći glave od mene! Zašto kriješ lice u jašmak kad prodjem, zašto bežiš u ćiler kad dodjem? ... Hajde! Vidiš, cveće je zamirisalo, djul se razvio, karanfil rascvetao... sve miriše i peva, hajde i naše duše da pevaju... Hajde, devojko! Majka te moja čeka. Djul'su je nakupila za tvoje ruse kose, baklavu za medna ti usta, šerbet i madžun da te rani i čuva... Hajde! Reci samo, pa eto mene da te vodim u kuću svoju, raj tvoj!“ ...

Od treće mantafe čuh samo svršetak:

„— — — Dragi, dragi! dodji doveće, biću na kapidžiku. Evo već tri dana kako čuvam jagode za tebe. Dodji, kucni na kapidžik, pusti kroz rupu svoj glas, te da osetim dah ti vreo. Dodji! Koliko puta čekam u bašti i gledam na tvoj pendžer... Dragi, dušo duše! dodji da osetim raj svoj i izumrem na ust'ma ti?“ ...

Trg u Kos. Mitrovici.

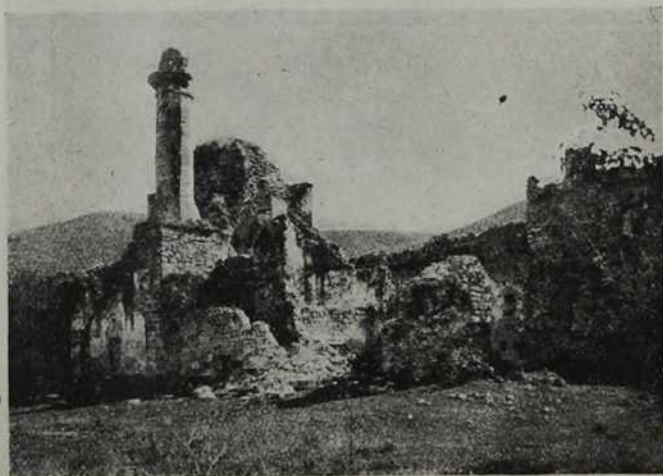

Kragujevac, ces. i kralj. okružno zapovjedništvo.

I kita se pojavi. „Čija je?“ viču sve razdragano, ali se od stida nijedna za nju ne javi. Ostaviše je na stranu.

„Prvi put izidjoh u baštu, uzabrah cvet, pomirisah ga, ali iz njega izidje osa i ujede me. Tako i ti, dragi. Prvi put kad me vide, slatko me pogleda. Posle, zamrsi kose moje guste, raskopča jelek, razgrnu grudi i ljubljашe me. Komšike, crne duše, rekoše ti, da sam ti neverna, i ti me, naruženu, ostavi. Srce mi puca, ali još te volim. Idj drugima, liubi ih, celivaj, pa opet dodji, dragi, meni. Ne ljutim se ja, već hvalim Boga što mi te dade. A još više ću ga hvaliti i slaviti, ako mi se opet vratiš i celivaš me... Ah, moje cveće tako lepo cvetla, jer ga suzama zalivam. Tice mi tako slatko i tužno poju, jer ih leblebijom hranim, što sam za tebe čuvala... Dodji, dragi, dodji mili!“...

I otpočeše se redjati sve lepša za lepšom. Sunce beše već klonulo, hladovina se raširila, a iz bašte pirka vetrić. Medju graniem ruža i jorgovana izvija slavuj, a povrh drveća, kuća i celog ovog zelenila, u svetlom zraku, klikće ševa. One se sve skupile, zgurile i, razjapurenih obraza, svetlih pogleda, zatalasanih grudi, slušaju mantafe, a ručicama stiskaju srce, da im ne kuca tako jako i silno...

Banjska, razvaline džamije.

Čačak, ulica cara Franje Josipa.

Odjednom izidje i moja. Poznadoše je po crvenoj vrpci. Mati je, pri prevodu, poče izvrtati. Ali uze druga žena i poče je prevoditi:

„Ne boj se ti mene! U dno mora sići ću, da izvadim alem za tvoje čelo; zlato celoga sveta doneću ti, da te ukrasim, nakitim i nagizdam!... Sve što se može, to ću ja da učinim, samo tebe da obasjam i uznesem... Ah, da znaš kako mi duša gori za tvojim dahom, kako grudi strasno dišu za tvojim nedrima?... Dodji u moju baštu, naberi cveće, zakiti se njime. Pa tako zakićena, urešena i umivena jutarnjom rosom, padni na moje krilo, da te nijam i ljuljam... Da snevaš lep sanak, da snevaš mene i moje želje... Kad mesec obasja, noć dodje, javi mi se. Reci mi da me voliš, te da lakše spavam... Da me ne pije svetlost mesečeva i blaga, tiha noć... Hoćeš li? Uzećemo se za ruke, poći ćemo u svet, da se ljubimo i grlimo... Bežaćemo daleko, daleko!“...

Izidje i njena:

„Svu noć sedim i mislim na tebe. Djerdjev ne mogu da držim. Ako vezem, vezem tvoje oko i usta; ako pevam, pevam tvoje pesme!... Ah da znaš, dragi, kako te željno očekujem? Kako mi sva snaga trepti kô list na gori... Ah!“...

Nova crkva u Kragujevcu.

Mati umuče. Ona se nagnula k njoj, ručicom joj zapušila usta, a, od stida sva zažarena i uzdrhtala, sakrila lice u njena nedra.

— Teto, molim ti se, stani... Slatka teto!... šapuće i sve više u krilo moje matere krije lice.

— A... Ne može! viknuše ostale.

— Stani, oh stani! šapuće ona očajno.

Mati metnu ruku u ćupče, pa kad vide da u njemu nema više kita, šanu joj nešto, ona skoči, uze od devojčice ono ćupče i poče prskati vodom iz njega sve ostale. Jer koja bude tom vodom poprskana biće skoro udata.

I ona ih prskaše. Pod pazuhom joj ćupče, zadigla šalvare, šamija joj pala, kosa se razbarušila, jelek joj pustio... Jedva dišući sva zažarena, vrela, prskaše ona drugarice, koje bežahu ispred nje smejući se i kikoćuć.

Sa razjapurenim licem i kao krv rujnim ustima dodje ona i do mene, zasta — pa onda golom do lakata, belom ručicom zgrabi vode i popraska me.

— Na! Evo i tebe!

U tom nienom razdraganom uskliku beše toliko prkosa i ljubavi, da mi duša polete. Potrčah za njom.

Ona bežaše ispred mene smejući mi se i navlaš zastajkujući da je sustignem.

— Drž je, drž! — Viknuše ostale i svi potrčasmu za njom.

Šalvare joj šuštahu, prameni zapletene kose šibahu je po plećima, a ona se previja, beži, smeje slatko, silno, razdraganano... Trčim, jurim, a ne vidim ništa osim vitkog joj i oblog stasa, razvijenih pleća, svilenih šalvara i raspletene joj duge kose. Stigoh je... Otimam joj ono ćupče, a ona se tresla, grca, brani se i neprestano se pripija uz mene. Iz zažarenih joj obraza tek što krv nije kanula. Zažmurila, naslonila se celim telom na mene, stisla mi grčevito ruku a iz suvih joj, nemih usta ide vreo sladak dah. Tako prigrljenu, stisnutu i obamrlu držah je u naručju. One druge stale, pa tapšu rukama. Osećah stid; ali je ipak ne puštah od sebe. U zraku bruji krik devojaka i njihovo tapšanje; iz bašte pirka svež vetrić, a hladovina sa svežinom se sve više širi... Ruka mi se dotače njenih toplih grudi; kleknuh, stisnuh je; glava mi klonu više nienog ramena te moj obraz dodirnu njen, i neznam ni sam zašto, šanuh:

— Paso!

Ona se trže, strese i osvesti. Pogleda me uplašeno i glasom, koji opija i zanosi, drščući, jedva čujno protopa:

— Nemoj! — Sramota je!

Vašar u Palanci.

Kancelarija naše Beogradske Filijale nalazi se od početka rata u našoj

CENTRALNOJ RADNJI

BUDAPEST, VI., Üteg utca 14.

Molimo naše poslovne prijatelje, da svoju korespondenciju upućuju na gornju adresu.

Plaćanja za nas pak molimo da se obavljaju kod firme

S. & W. HOFFMANN, BELGRAD.

S poštovanjem
SZÓLLÁS i MOLNÁR
chem. techn. fabrika zejtina
BUDAPEST
VI., Üteg utca 14.

Privilegovana zemaljska banka

:: Za Bosnu i Hercegovinu ::
Centrala u Sarajevu.

Filijale:

Banjaluka, Bijeljina, Brčko, Mostar i Tuzla,

Ispostave:

Beograd, Bihać, Derвента, Doboј, Bos. Gradliška, Livno, Bos. Novi, Bos. Šamac, Travnik, Trebinje, Višegrad, Zenica i Zvornik.

Zastupstva:

Bugojno, Gacko, Goražda, Konjic, Nevesinje, Bos. Petrovac, Rogatica, Sanski Most, Srebrenica, Stolac i Visoko.

Veleprodaja duhana u svim spomenutim mjestima.

Redovite rezerve i fond za sigurnost
založnica 6¹/₂ milijuna kruna.

Uplaćeni dionički kapital 14 milijuna kruna.

Bavi se svim bankovnim transakcijama, PRIMA NOVAC na priplod u tekući račun i na uložne knjižice. Prima vrijednosti svake vrsti U POHRANU i upravu kao otvoren polog ili kao „Safe“ u za tu svrhu uredjenom oklopljenom prostoru pod zatvorom stranke i suzatvorom banke. OBAVLJA ISPLATE I NAPLATE u svim glavnim mjestima Bosne i Hercegovine, Austro-Ugarske i inozemstva.

KUPUJE I PRODAJE vrijednosne papire svake vrsti, poglavito 50/o NA ZALOŽNICE I KOMUNALNE OBLIGACIJE svojeg vlastitog hipotekarnog kreditnog odjeljenja, koje su u Bosni i Hercegovini proste od poreza i imaju popularnu sigurnost, te se mogu upotrijebiti KAO KAUCIJE U TRGOVAČKIM POSLOVIMA; osim toga mogu u cijeloj Monarhiji služiti kao vojničke kaucije pri ženidbi.

ROBNO ODJELJENJE U SARAJEVU kao i samostalno PRODUKTNO ODJELJENJE U BRČKOM bave se robnim poslovima svake vrsti, a osobito prodajom suhih šljivica i pekmeza.

EKSPOZITURA U BEOGRADU, nalazi se u Vuk Karadžića ul. br. 16.

UGARSKA BANKA I DIONIČKO TRGOVAČKO DRUŠTVO.

SREDIŠNJICA:
BUDAPEST V.

Vilmos császár utca 32.

ISPOSTAVA:
BEOGRAD.

Knez Mihajlova ul. 53.

FILIJALE I PRIPOJENI
ZAVODI:

Banjaluka	Ruščuk
Beograd	Sarajevo
Bukarešt	Smirna
Carigrad	Sofija
Filipopoli	Sopron
Fiume	Split
Kaposvár	Szabatka
Mostar	Temesvár
Pozsony	Vác
Wien	

Središna uprava monopola soli, duvana, žigica i cigaretnog papira c. i k. vojne uprave u Srbiji.

Glavno zastupništvo fabrike mašina kr. ugarskih državnih željeznica.

Obavlja sve trgovačke poslove u svima granama bankarskih poslova.

Dionički kapital i rezervni fond
108,000.000 kruna.